

Examen VMBO-GL en TL
2021

tijdvak 2
woensdag 16 juni
13.30 - 15.30 uur

beeldende vakken CSE GL en TL

Bij dit examen hoort een bijlage.

Dit examen bestaat uit 37 vragen.
Voor dit examen zijn maximaal 66 punten te behalen.
Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Open vragen

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, dan worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Groeien in de tijd

Het Zwitserse kunstenaarsduo Gerda Steiner en Jorg Lenzlinger maakte voor de tentoonstelling Sonsbeek 2008 de installatie *The Mystery of Fertility (Het Mysterie van Vruchtbaarheid)*. Het kunstwerk was een aantal maanden te zien in stadspark Sonsbeek in Arnhem.

Op afbeelding 1 en 2 zie je foto's van de buitenkant van het kunstwerk.
Op afbeelding 3 en 4 zie je de binnenkant.

2p 1 *Bekijk afbeelding 1 t/m 4.*

Steiner en Lenzlinger verwijzen met *The Mystery of Fertility* onder meer naar tuinieren.

→ Noem vier onderdelen van het kunstwerk die verwijzen naar tuinieren.

Steiner en Lenzlinger voegden roze kleurstof toe aan schimmels en zoutkristallen en plaatsten die vervolgens in het kunstwerk. De schimmels en zoutkristallen groeiden tijdens de tentoonstelling.

Op afbeelding 3 zie je *The Mystery of Fertility* bij de start van de tentoonstelling. Op afbeelding 4 zie je het kunstwerk op een later moment.

2p 2 *Bekijk afbeelding 3 en 4.*

De voorwerpen in het kunstwerk vormen een eenheid.

→ Leg aan de hand van de aspecten **ordening** en **kleur** uit op welke manier deze eenheid ontstaat.

1p 3 *Bekijk afbeelding 3 en 4.*

Welke van de onderstaande stellingen juist is.

In *The Mystery of Fertility* zijn

A alleen verzadigde kleuren te zien.

B alleen onverzadigde kleuren te zien.

C zowel verzadigde als onverzadigde kleuren te zien.

2p 4 *Bekijk afbeelding 1 t/m 4.*

Door het toevoegen van kleurstof zijn de zoutkristallen en de schimmels roze gekleurd.

→ Beschrijf hiervan twee effecten op het kunstwerk.

- 1p **5** *Bekijk afbeelding 3 en 4.*
Tijd speelt een rol in *The Mystery of Fertility*.
→ Leg uit waarom het voor bezoekers leuk is om *The Mystery of Fertility* gedurende de tentoonstelling meerdere keren te bekijken.

De performance *Measuring the Universe (Het Universum meten)* van de Slowaakse kunstenaar Roman Ondak begint met een witte ruimte en lege muren. Daarna zet een medewerker van het museum een streepje bij de lengte van elke bezoeker. Ook hun naam en de datum van hun bezoek worden op de muur geschreven.

Measuring the Universe is sinds 2007 in verschillende musea uitgevoerd. Op afbeelding 5 zie je *Measuring the Universe* vrijwel aan het begin van een van deze performances.

Afbeeldingen 6 t/m 9 zijn foto's van *Measuring the Universe* in het Stedelijk Museum Amsterdam in 2010.

- 2p **6** *Bekijk afbeelding 5 t/m 9.*
Ondak koos ervoor om de gegevens van de bezoekers alleen in het zwart te laten noteren.
→ Beschrijf hiervan twee effecten.
- 1p **7** *Measuring the Universe* verandert gedurende de performance.
→ Leg uit wat er in het kunstwerk verandert.
- 2p **8** *Bekijk afbeelding 5 t/m 9.*
→ Geef twee redenen waarom *Measuring the Universe* voor bezoekers meer betekenis krijgt als zij meedoen aan de performance.
- 2p **9** *Bekijk afbeelding 5 t/m 9.*
In *Measuring the Universe* speelt tijdelijkheid een grote rol.
→ Geef twee argumenten voor deze bewering.

Iconen in de tijd

De videoclip *Apes**t* van The Carters, het artiestenduo Beyoncé en Jay-Z, is in 2018 gemaakt door regisseur Ricky Saiz. Op afbeelding 10 zie je een still uit de videoclip, die is opgenomen in het Louvre, een beroemd museum in Parijs.

Op afbeelding 11 zie je *Nikè*, een ruim 2000 jaar oud beeld van de godin van de overwinning. Op afbeelding 10 staan The Carters vóór dit beeld.

- 3p 10 *Bekijk afbeelding 10 en 11.*
→ Noem drie kenmerken van de kleding van Beyoncé waardoor die lijkt op de kleding van *Nikè*.
- 1p 11 *Bekijk afbeelding 10 en 11.*
→ Leg uit waarom het begrijpelijk is dat Beyoncé zichzelf bij het beeld van *Nikè* laat filmen.

In de videoclip *Apes**t* wordt ook naar andere kunstwerken uit het Louvre verwezen. Zo zie je op afbeelding 12 een still waarop je een man op een paard ziet staan. Deze still verwijst naar het schilderij van de Franse schilder Théodore Géricault uit 1812, dat je ziet op afbeelding 13.

- 1p 12 *Bekijk afbeelding 12 en 13.*
Welke van de onderstaande stellingen juist is.
A Afbeelding 12 en 13 zijn beide dynamisch.
B Afbeelding 12 en 13 zijn beide statisch.
C Afbeelding 12 is dynamisch en afbeelding 13 is statisch.
D Afbeelding 12 is statisch en afbeelding 13 is dynamisch.
- 2p 13 *Bekijk afbeelding 12 en 13.*
Beide mannen stralen macht uit.
→ Geef aan welke man volgens jou de meeste macht uitstraalt en geef hiervoor twee argumenten.

Afbeelding 14 laat een still zien waarop Beyoncé en Jay-Z voor de wereldberoemde *Mona Lisa* staan. Dit schilderij uit de zestiende eeuw is gemaakt door de Italiaanse kunstenaar Leonardo Da Vinci en je ziet het nogmaals op afbeelding 15.

- 3p 14 *Bekijk afbeelding 14 en 15.*
→ Noem drie overeenkomsten tussen Beyoncé en *Mona Lisa*.

- 2p **15** *Bekijk afbeelding 14.*
Beyoncé oogt zelfbewust.
→ Noem twee kenmerken van Beyoncé waardoor deze indruk ontstaat.
- 1p **16** *Bekijk afbeelding 15.*
Mona Lisa komt ingetogen over.
→ Noem een kenmerk van Mona Lisa waardoor deze indruk ontstaat.
- 1p **17** Bekijk onderstaande begrippen die horen bij het maken van een videoclip.
→ Zet de begrippen in de juiste volgorde. Begin bij het begrip dat als eerste in het proces voorkomt. Noteer alleen de nummers.
- 1 scenario
 - 2 montage
 - 3 filmen
 - 4 storyboard
- 2p **18** Het Louvre is een museum waar veel oude kunst te zien is.
→ Geef twee mogelijke redenen die het Louvre heeft om mee te werken aan deze videoclip met dit beroemde artiestenduo.
- 1p **19** *Bekijk afbeelding 10 t/m 15.*
Door de videoclip te filmen in het Louvre, ontstaat er een verbinding tussen kunst van nu en kunst van vroeger.
→ Leg deze opmerking uit.
- 1p **20** *Bekijk afbeelding 10 t/m 15.*
In de videoclip plaatst het duo zichzelf voor kunstwerken uit het Louvre. Beyoncé en Jay-Z geven hiermee commentaar op de kunstgeschiedenis.
→ Geef aan wat het commentaar van Beyoncé en Jay-Z zou kunnen zijn.

De tijd stilzetten

In het Stedelijk Museum in Amsterdam staat *The Beanery* uit 1965 van de Amerikaanse kunstenaar Edward Kienholz.

Het idee voor *The Beanery* ontstond toen Kienholz in het gelijknamige café zat. Hij bouwde het café na om de vergankelijkheid van de tijd te laten zien en gebruikte hiervoor enkele spullen uit het echte café.

Op afbeelding 16, 17 en 18 zie je het interieur van *The Beanery*.

2p 21 *Bekijk afbeelding 16, 17 en 18.*

In *The Beanery* kunnen museumbezoekers cafégeluiden horen en een cafégeur ruiken.

→ Noem daarnaast drie voorwerpen waarmee Kienholz verwijst naar een café.

2p 22 *Bekijk afbeelding 16, 17 en 18.*

The Beanery heeft de sfeer van een bruin café.

→ Leg uit hoe de aspecten **licht** en **kleur** hieraan bijdragen.

1p 23 *Bekijk afbeelding 16, 17 en 18.*

The Beanery is een

A installatie.

B performance.

C ready-made.

Op afbeelding 19 zie je *The Beanery* in het museum. Als museumbezoeker kan je het kunstwerk binnengaan. Er mag maar één bezoeker tegelijk in het kunstwerk aanwezig zijn en er mag niets worden aangeraakt, daarom wordt het kunstwerk bewaakt.

Op afbeelding 20 zie je een bezoeker in het kunstwerk.

Op afbeelding 21 kijk je vanuit *The Beanery* naar de in- en uitgang.

2p 24 *Bekijk afbeelding 16 t/m 19.*

→ Noem twee contrasten tussen het interieur van *The Beanery* en de ruimte van het museum waar het tentoongesteld staat.

Doe het zo:

interieur <i>The Beanery</i>	ruimte van het museum

- 2p **25** *Bekijk afbeelding 16 t/m 21.*
Voor een museumbezoeker kan een bezoek aan *The Beanery* vervreemdend zijn.
→ Geef twee argumenten voor deze bewering.

Toen Kienholz klaar was met het maken van *The Beanery*, overgoot hij alles met een bruine harslaag. Omdat het kunstwerk door de jaren heen veel is bezocht, werd het vuil en waren er objecten versleten of verdwenen.

- 2p **26** *Bekijk afbeelding 16 t/m 18.*
→ Noem twee effecten die Kienholz mogelijk wilde bereiken met het aanbrengen van de bruine harslaag.
- 2p **27** *Bekijk afbeelding 16, 17, 18, 20 en 21.*
Het Stedelijk Museum restaureerde *The Beanery* in 2012.
→ Geef twee mogelijke redenen waarom een museum kunstwerken restaureert.
- 2p **28** *Bekijk afbeelding 16 t/m 21.*
→ Noem naast de hoge kosten nog twee redenen waarom het museum ook had kunnen besluiten om *The Beanery* **niet** te restaureren.

De tijd dringt - plastic

De Nederlandse fotograaf Thirza Schaap werkt sinds 2015 aan de fotoserie *Plastic Ocean*. Hiervoor maakt ze foto's van spullen die ze vindt op het strand van Kaapstad. Op afbeelding 22 zie je *Musselmania* (*Mosselmanie*) en op afbeelding 23 *Veil* (*Sluier*) uit deze serie, beide gemaakt in 2017.

- 2p **29** *Bekijk afbeelding 22 en 23.*
De fotoserie heet *Plastic Ocean*.
→ Verklaar beide woorden uit deze titel. Betrek de afbeeldingen in je antwoord.

- 3p **30** *Bekijk afbeelding 22 en 23.*
→ Noem drie aspecten van de **vormgeving** waarin beide foto's overeenkomen. Leg je antwoord uit.
Doe het zo:

aspect	uitleg: In beide foto's

- 2p **31** *Bekijk afbeelding 22 en 23.*
Schaap zegt over haar foto's: "Mijn stillevens zijn behalve confronterend ook prettig om naar te kijken."
→ Leg uit waarom haar stillevens zowel **confronterend** zijn als **prettig** om naar te kijken.
- 2p **32** *Bekijk afbeelding 22 en 23.*
Je zou de foto's van Schaap kunnen zien als hedendaagse vanitas-stillevens.
→ Geef een argument voor het gebruik van het woord **hedendaags** en een argument voor het woord **vanitas-stillevens** in deze bewering.
- 2p **33** *Bekijk afbeelding 22 en 23.*
De serie *Plastic Ocean* wordt steeds groter.
→ Geef twee mogelijke redenen waarom Schaap deze serie nog steeds groter laat worden.

Afbeelding 24a t/m 24d laten verschillende stappen in het maakproces van de foto's zien.

- 1p **34** *Bekijk afbeelding 24a t/m 24d.*
→ Zet de afbeeldingen in de juiste volgorde. Begin met de eerste stap in het maakproces.
- 1p **35** *Bekijk afbeelding 22 en 23.*
Schaap verkoopt haar foto's via een website.
→ Leg uit dat de verkoop van de foto's via een website bijdraagt aan een grotere bewustwording van het probleem van plasticafval.

Op afbeelding 25 zie je reclame voor de kleur *Living Coral* (*Levend Koraal*). Deze kleur is door kleureninstituut Pantone verkozen tot de kleur van het jaar 2019.

Het Wereld Natuur Fonds reageerde op deze reclame met een campagneposter die gericht was op het beschermen van koraalriffen. Op afbeelding 26 zie je deze campagneposter, waarvoor de foto *Splash of Pink* (*Roze Vlek*) van Schaap is gebruikt.

- 3p **36** *Bekijk afbeelding 25 en 26.*
→ Geef drie mogelijke redenen waarom het Wereld Natuur Fonds ervoor koos om *Splash of Pink* van Schaap te gebruiken.
- 2p **37** *Vergelijk afbeelding 25 en 26.*
Behalve de foto veranderde het Wereld Natuur Fonds de tekst om hun boodschap te benadrukken dat de tijd dringt.
→ Noem twee van deze veranderingen in de tekst.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.